

ШЫҢ

1960 ч.
И Ю Н Ъ
5
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 131 (4615).

Өртөө 20 көп.

Совет профэвилелдери уругларга (1 арын).
Коммунизм — бистиң холдарымыстың
ажыл-херээ—(1 арын).
П. Муренов.—Партия хураалының
өзүдөни таарыштырар (2 арын).
МАЛ СЕМИРТИЛГЕЗИ: К. Манчыр-
оол.—Колхозтун чайлаагында (2 арын).
С. Танзын-оол.—Организаствың эгелээ
(2 арын).

Күш-ажылдың бұдуржучулугу болгаш оңу
бедириниң аргалары (2—3 арынлар).
Ажылчын-чаарткычы (3 арын).
ТӨРӨН ЧУРТКА ХӨЙ ДУКТУ БЕРЭЭЛ:
М. Семен.—Ээлтегиниң чагыс хулууде (3
арын).
А. Аир.—Бот-тыныгыр чурукчуларның,
урай-шеверлериниң делгелгеси (3 арын).

ГДР-ниң чазаның удуралымышкыны
(4 арын).
Австрия Хрущевту манзп турар (4 арын).
Кыдаттың ажылчылары планнары
ажыр күөсөдип турар (4 арын).
Турцияның даштык херектер миң-
стрияң делегалы (4 арын).
Турцияның мурундагы чазаның сат-
тымыкты чорунуң дугайында (4 арын).

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

СОВЕТ ПРОФЭВИЛЕДЕРИ УРУГЛАРГА

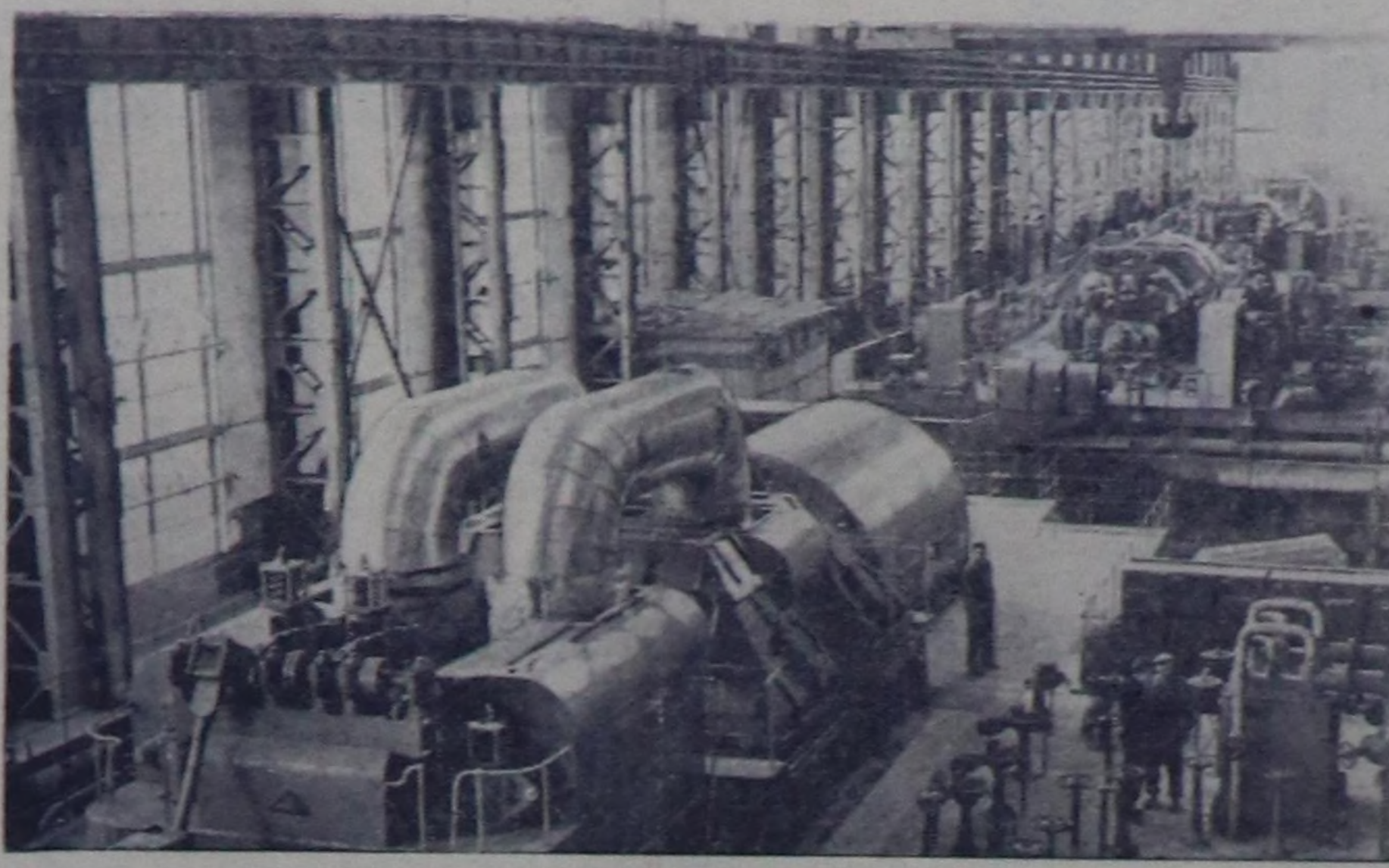
Бо өөредилге чымында шко-
лаларга колхоздор сөөлү катп
эдилген. Уздас чурттуң бүгү
хоорайларының кудумчуларына
туктар-биле шикеттинген,
бичин уруглар долдур олурупкан
автобустар көстүп келир. Чайгы
үедө—хоорайлар чоогунда про-
фэ лагеринче! Шах индыг кай-
гамчытыг дыштанылга бистиң
уругларымыс чагыча бергенер.

Профэвилел организацалары
бичин уруглар дугайында хөй са-
гыш салып турар. Он-он муң
ажылчылар болгаш албан-хаак-
чылар — завод комитеттериниң
болгаш чер-чер комитеттериниң,
профэвилел комиссарларының ке-
жигинери болуп турарлар, а
профтортар бичин аалчыларны
хулуо алдырыга лагерлериниң
качыар белекегенни, школачы-
ларның өкн дыштанып, күш ки-
рип, ажыктыг чачыларын шик-
тедиң алдырыга бүгү чүүдөр
кылдыган бе дээрин ам хынап
көрүп турарлар.

Сөөлү ийн чылдың дургузунда
профэвилел организацаларының
эгелечи саналы-биле база 500
лагерлерин туткан. Ам оларның
нияти салы барык-ла беш чартык
муң чедип турар. Чайын бичин
уругларга анаа магалым-ла! Про-
фэ лагерлери бир болза арыг
иштиңде, азы хемнерин болгаш
халдерин эриктинде, Кара,
Азов, Каспий, Балтий далайлар-
ның кыдыларында тургустунган
турарлар.

Оларда чүү чок дээр! Көдө
ажыл-агының дуркулга шөлде-
ри, амык натуралистериниң уча-
стоктары, салтар, динг булуңнар,
техника мастерскалары. Чүну
күзөйдир сен, шуптузу бар —
спорт, чогаалды, үнүштер өстү-
рер, бот-тыныгыр уран чүл
болгунери дээр, чүну чок дээр!
150 муң башкалар, кижизидик-
чилер, күш-культура инструктор-
лары, массовиктер уругларның
өкн дыштаныштар дээр ажылдап
турарлар.

Бо чылын үш чартык миллион (СЭТА).

Ташкент область. Узбек хөмүр-дашчыларның хоорайы
Ангренде бус күжү-биле ажылдар электри станциясы
тутууну турар. Ол Ортааки Азияда эң улуг күштүг
станция болур. Оон баштайгы ээлээ ажылдада өрөс
ажылдап турар. Так Серип турар дөрт генераторларын
Узбекистанына, Таджикистанына болгаш Мурунуу Ка-
захстаның энергетиктиг системасында каттыштырган.
Ангренде электри станциясының ийги ээлчезин ту-
дуушкуну кишин-тулук. Кыска хуураамы дургузунда
чүс муң киловатт күчүлүг баштайгы генераторну эрки
тургускаш, ажылдада киирген. Ам ол-ла хире күш-
түг база бир турбогенераторну тургузуп эгелээ. Ол
үөстүр тогуң бо чылдың төмүзүңге чедип берген ту-
рар.
1963 жылда станцияның сөөлүг ээлээ—үшүк кезинде
тудуушкуну доостур.
Чурукта: чаа тудуп турар Ангрен ГРЭС-тиң машина-
лар залы.
Фото Г. Пунуң болгаш В. Баскаковтуң.
СЭТА-ның фотохроникасы.

Урал чоогунуң кукуруза шөлдеринде

Чурттуң мурунуу районнарына ку-
куруза тарылгазы доостулган. Украинаның,
Ставропольдуң, Кубаның,
Ортааки Азияның механизаторлары
ам бешин бөк үнүштерин аштап-арыг-
лаар ажылдарын чорудуп эгелей бер-
генер. Ортааки куражаның элээн
хөй шөлдеринде «ногаан дөрбөлчю-
нер» тода көстүп келилгөн. Иччал-
за-даа Урал чоогунда, Сибирьде болгаш
Ираккы Чөөн чүкте ол култу-
раның тарылгазы уламчылавышаан.
Кукуруза Тюмень областа чаа култу-
ра болжолук, тарылга ээлчешти-
рилгенинде бижык чери эзелей бер-
ген. Бо чылын анаа олу чүс муң
ажыг гектар шөлге тарыыр. Оон
гектар бүрүзүндө 300 центнер но-
гаан массаны амыр көрдүңген.
Ордуң-Аксыйниң Бурят национал

округунга 36 муң гектар шөлге ку-
куруза тарымыр көрдүңген. Час ми-
нда орай дүшкөн болза-да, тарылга-
ны өрткөн чылдыңында деңизерге он
лонук бурунгаар эгелээ.
Ангара чоогунуң колхозтары база-
ла кукуруза тарылгазын киркичкер-
лер. Иркутск областа ол култураны
130 муң гектар дээр хөрүзүңүг чөр-
лерге тарыыр деп турар. Ол дээр-
гө аңгы чылдыңында барык-ла 40 муң
гектар хөй болуп турары ол-дур. Ол
ыкышак кукурузаның тарылгазы Но-
восибирск областың дык хөй район-
нарында чедикшиңниң чоруттувун
турар.
Омскиниң «Москаленский» деп
колхозунуң коллектив солун дур-
жугалы ажылдап эгелээ. Чөөкү
чылдарда тарылга ээлчештирилгези-

Коммунизм—бистиң холдарымыстың ажыл-херээ

Коммунист күш-ажылдык бри-
гадаларымыс бол-
гаш шалыпчыларымыс Бүгү-өвилел
чөвүдө хуралымыс киржикчилерин-
ге СЭКП Топ Комитетиниң чедирер
байыры, ол чөвүдө хуралга Н. С.
Хрущевтуң чугазы болгаш чурттуң
бүгү ажылчы чоннарына чөвүдө
хуралдың кыйгырымы совет кижилер-
ниң кичөөгөйиниң төвүдө турары
үргүлчүлүшүшкөн. Бо документалары
ниң чер болганда өөренип, чагыс өп-
сеткил-биле чүүдүдүзүңү хулуо ап
турар.
Москваның шинна заводунуң
ажыл-ишчилериниң митинглериниң ме-
ханизация цехиниң пресовиниң
В. Прокошниниң чугазымы болза,
тургузуучу күш-ажыл-биле тайбың-
ның дөрөн бижылгаар деп, Комму-
нист партия бисти кыйгырып турар.
Чеди чылдың онзалгаларыны
ажыр күөсөдип дээр шикешкиңни
коммунист күш-ажылдың тилгел-
гези дээр чаа-чаа чедикшиңнер-би-
ле демделээр бис деп ол кыйгырыг-
ла тарылма турар бис. Бодунуң чу-
газымына Н. С. Хрущевтуң комму-
нист күш-ажылдың бригадалары-
ның болгаш шалыпчыларымыс ажыл-
чорудулгазы беди-биле үнелээни
күш-ажылды чаа-чаа эрес-маздырлыг
чоруктарже бисти соруш кирип ту-
рар. Мээн удуртуп турарымы бригада
коммунист күш-ажылдың коллек-
тив дөң хуңдулуг атты чедип үлүм
дөш демжескип турар. Хүн бүрүдө
автомобилчилериниң илалдан даш-
каар бүдүрүп үндүрүп, урей кы-
лымышкы чокка ажылдап, өренип
турар бис. Минак Төрөөн чуртувустун
чалгай чорутуңга мөөн-даа ээтиг
эрес-маздырлыг ажылдар бис деп
сөөүстүп партияга берип тур бис.
Ниймемалда Дервиниң Сталин
аттыг дикция заводунуң бүдүрүлгел-
лериниң боданы болгаш салгыс-се-
ккилин коммунист ээлчег деп атты
чедип азыр дээр демжескип турар
элтегиниң иччөлүгү В. Бобровский
кончук өкн илердин чугазымы:
— Заводтуң бүгү коллективини-биле
бир дөмөй бистиң ээлчегиниң ажыл-
чыларымыс бистиң чызаанымыс тай-
быңга ынакшылым даштыкы поли-
тиказын илал-биле дегкип, чүүдүл-
гүнүп турар. Коммунист партия
болгаш чааа улустарың чалгай чо-
руунуң дугайында салгыс чывашык-

ны амыр соксаал чөк салып турар.
Чыл, ай келген тудум-на совет
кижилериниң амырлыгы улам өкжиң
өкн чылды. Хөй-хөй бүдүрүлгелер
ыкышак, бистиң завод 7 шахты
ажыл хуңдулук шилтеди. Майда биске
чаа чуртталга бажыны тудуп бер-
ген. Чогаалдык күш-ажылга, дыш-
танырыга болгаш өөренириңге бү-
гүлө таарымчалыг байдалдар бисте ту-
густунган. Күш-ажылдың кижилериниң
дугайында партияның болгаш
чааагың салгыш салымышкынына
зарымы кылдыр бистиң Төрөөн чурту-
вустуң күчү-шылдыгы, бүгү делегей-
ге тайбыңның дөрөн мөөн-даа соң-
гаар эрес-маздырлымы-биле бижыг-
лаар дээр бүгү-лө үндүлери кылдыр
бис. Мээн ажылдап турарымы ээлчег,
бүгү бир цех СЭКП ТВ-ның ам бо-
лур Плануныга белекелимишаан,
технологутт чорудулгазы саймала-
гайкылар, терганы шынарлыг про-
дукцияларымы бүдүрер дээр, чеди чыл-
дың онзалгаларын хуураа бетинде
күөсөдип дээр улам кызымаккай ле-
мисекир деп шикешкиңи хулуо ал-
ган.
Бүгү-өвилел чөвүдө хуралымың
киржикчилериниң кыйгырымына
зарымы кылдыр Карагананың чөмүр
даш бассейниниң дагжылары чеди
чылдың ийги чымынды чаа бедиң
сорулгаларын айтып, хөмүр даш ты-
мышкының пилин хуураа бетинде
күөсөдип талазы-биле немесе дем-
жескиңи боттарына ап турарлар.
«Бирги вертикаль» шахтаның ком-
байнер Евгений Мишкевичиниң чу-
гаалы соруш кирикти болуп чагы-
лашып турган, мөөн мурунда оо чы-
лын алган хулуога 5 катал ажыр
күөсөткениң деп, участовтун дөлө-
тивиниң өмүзөңниң ол дыштанып.
Дагжылар он беш муң тонна ажыг
аюкстарып хөмүр дашты демей бер-
генер. «№ 31-бис» шахтаның да-
гжыларымы хуралымы Социалист
Күш-ажылдык Маалымар, комбайнер
Башар Нурмагамбетовтуң меделээни
болза, коммунизм—бистиң холдары-
мыстың ажыл-херээ-дир. Ол болза
совет кижиги буруунуң хан-дамчы-
рында тудуш херээ. Дагжылар чөвүдө
хуралдың киржикчилериниң кыйгы-
рымына күш-ажылдың чаа-чаа че-
дикшиңнер-биле харымаар, ам бе-

дыралымыс хүн
келген тудум улам
на хаасталып бар
чылдарың көөрү өөрүнчүг. Бистер ме-
дицина эртемдериниң совет кижилер-
ниң кадымы бижылгаарына бүгү-лө
куштерини бөрүнчө чүтүп турар
бис!—деп эксперименталь болгаш
элиментал медицина институту-
нуң эртемдер секретагы, медицина
эртемдериниң кандидаты Харри Янес
чугазымы.

Украинаның, Белоруссияның, Уз-
бекистаның—бүгү совет республи-
каларының ажылчы чоннары боттары
ның митинглеринде болгаш хура-
дарында келир үениң разведчиктери
ның шикешкиңин улам кылбартын,
лапалдырын, минак Төрөөн чуртувун
күчүзү, бүгү делегейге тайбыңны
херээ боттарымы эрес-маздырлы
күш-ажыл-биле бижылгаарын пар-
тиялар болгаш чаааки бүзүрүдип ту-
рарлар. (СЭТА).

Коммунист күш-ажыл бригадаларымың болгаш шөл-
дочыларымыс Бүгү-өвилел чөвүдө хуралымына Н. С.
Хрущевтуң чугазымы ажылчы чоннар калбаа-биле та-
ныктып турар. Чөөн-Хемчик районуң Ленин аттыг кол-
хозунуң чызымыклар бригаданымыс кезигинериң Со-
вет чазактын политиказын чагыс үн-биле дегкинишаан,
америк агрессорларының өнүк-чөгүзүңгө килеңизеши-
ниң илереткенер.
Чурукта: америк самолеттуң дүжүр аттырган черин
бригаданың кезигинериниң делегей чуруундан көрүп
турары.
Фото С. Феоктистовтуң.

Чөпсегленишкени бүгү-ниити болгаш бүрүн дүжүрер дугайында Совет Чазактың чаа саналдары

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы
Н. С. Хрущевтуң парлалга конференциясы

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрущевтуң пар-
лалга конференциясы июнь 3-те Кремльге болган. Совет болгаш даштыкы
солунарымы, телеграф агентстволарымы, радионуң болгаш телеви-
дениениң чүс-чүс төлөөлчүлери анаа олуршкан.

Парлалга конференциямын ССРЭ-ниң Даштыкы херектер министри
А. А. Громыко ажыткан.

Н. С. Хрущев меделгел кылгаш, чөпсегленишкени бүгү-ниити бол-
гаш бүрүн дүжүрер дугайында Березиниң кол-кол чүүдүлериң дугайында
Совет чазактың чаа саналдарын чылганнарга таныштырып берген. Ол
саналдары бүгү чурттарың чазактарымың баштыңнарына чорудуп
берген.

Ол саналдарың чазактар баштыңнарымың Парижде чөвүдө хура-
лында кириери-биле болгаш чугаалажып көөрү-биле Совет чазак
ажылдап кылган турган чүвө деп, Н. С. Хрущев меделгезен. Бистиң дүннери-
бистиң эң чугула болгаш сонгаарладып болбас айтырылганы, өөң иш-
тинде амгы үениң кол айтырымы—чөпсегленишкени бүгү-ниити бол-
гаш бүрүн дүжүрериниң айтырымы шикешкиңи чорукту бурунгаарла-
дыр арга чазактар баштыңнарымың чөвүдө хуралыга чедип алдынар
боор деп, Совет чазак санап турган. Иччалажок АКШ-тың чааа бедиң
депелге ужуражымышкыны бодунуң өнүк-чөгүзүңгө үүлгедилери-биле
үскөн болгаш чөпсегленишкени бүгү-ниити база бүрүн дүжүрери-
ниң дугайында айтырыгы болгаш делегейниң өске-даа чугула айты-
рылганы Парижде чугаалажып шыдавайн барган бис деп, Н. С. Хрущев
меделгезен.

Чөпсегленишкени дүжүрериниң айтырымы сонгаарлаатмыс ажур-
луг деп, Совет чазактың баштыңы меделгезен. Атомуну, диттер аразы-
га ажур ракеталарың болгаш электриониканың келген үези болза,
ол айтырыгы шикешкиңи улам ийги сонгаарладыр халааттыг ур-
жуктарың болуп чадавас деп чүвени көргүзүп турар.

Чөпсегленишкени бүгү-ниити болгаш бүрүн дүжүрер дугайында
КНО-нуң Кол Ассамблеясының сөөлү сессиясыга Совет чазактың са-
налымы дугайы Н. С. Хрущев бодунуң меделгезинге салгыдырган. Сөөлү
болуушкунуң болза чөпсегленишкени бүгү-ниити болгаш бүрүн
дүжүрерин, улустарга айымдыг болгаш ажык чок чөпсеглениш-
кени эздере бүдүрерин ууткаар чорукту чедип алырының эргежок
чугулазын чүгө бичелетпезен эвес, харын күштедилерген дээрин ол он-
алап меделгезен.

Чөпсегленишкени дүжүрериниң программаның херек кырынга бо-
гандырымың адролут чөпсекти чедирериниң чөпсектерин ууткаарында
эгелээп турар дугайында чамкы чурттарың, чижээ, Францияның бо-
ладарың Совет чазак кичөөгөйиң көргөн деп Н. С. Хрущев медел-
гезен. Чөпсегленишкени бүгү-ниити болгаш бүрүн дүжүрериниң туру-
штарына мурунку дөвөсө артымышаан, Совет Эвилели атомнуг болгаш во-
лүрөдүтү чөпсекти хоругдарымың мурунда, ол чөпсекти чогуур ула-
нышкынында чедирериниң бүгү чөпсектерин чөпсегленишкени дүжү-
рериниң программаның бирги үе-чадазында-ла ууткаар чорукту бот-
тадырларыңа чыңаарың турар. Совет Эвилели болза бо саналдары
амгы үедө ниитиниң хулуо өргөнип, чедирелгениң амгы үедө эң-не
терганы чердеги, ажыктыг чөпсектерин, өөң иштинде илетер аразыга
ажур ракеталарың тургаш беш кирип турары бо деп чүвени Совет
чазактың баштыңы онзалап меделгезен. Чөпсегленишкени бүгү-ни-
ити болгаш бүрүн дүжүрериниң программаның боттадырларың шериң
бараллары, шериң самолеттарың, суг кырымың болгаш суг адымың шериң-
дайы флотун, адролут октарың адар артиллерияны болгаш массалыг
ууткаашкының чөпсөң чогуур сорулганд черинге чедирер өске-даа
чөпсектерин делегей контролю-биле хоругдарымың болгаш ууткаары-
нда, а ол ыкышак эскелериниң деңизкөөрлеринде бүгү даштыкы шериң
баазаларың ууткаарымың эгелээриң санаалдап турар бис.

Чөпсегленишкени дүжүрериниң бирги үе-чадазында-ла адролут
чөпсекти чедирериниң бажыңдыг магдалдарың тургузар, мындыг хал-
дашымың болдурбаның дугайың сөөлү үедө Американың Каттыш-
кан Штаттарында дык хөй чугаалап турар.

Чөпсегленишкени дүжүрер талазы-биле хемчеглер боттаны берген-
де, калдыг-даа черлерин, калдыг-даа бедиңтен чурукка тыртырар сорул-
га-биле чурттарың деңизкөөрлеринге ужурадыр уду калдыг-бир ки-
жиге дидалдашымың турары чегей-ле боор деп, Н. С. Хрущев медел-
гезен. Алдыңан меделерин калдыг-бир күргөниң айым чок чорунга
хоралыг кылдыр кым-да ажылдап шыдавас болур ийги.

Мичан президент Эйзенхауэр бодунуң бүгү компаниямы-биле: Гер-
тер, Даллас, Даллес-биле—Никсонун-ла утузымыр—канычалдыр-даа
ужудуп, күзөөн-ле бүгү уламышкынына ужуп болулар. А бистер
черден ороже хол чайгап, байыр чедирер бис, чүгө дээрге мичан само-
леттарың мындыг ужурушкуннары кымга-да кыжамас болур.

Контроль дугайында байдалдар совет саналдарда тодарай ажылдап
кылдыңан деп Н. С. Хрущев меделгезен. КНО-нуң эрге-хемчөөлөринге
делегейниң контроль организацаларың тургузарын бирги үе-чадазы эге-
зинде кылдыр көрүп турар. Сөөлү үе-чадаларда контроль организацалары-
мың хулуо-лелерин калбарткан турар. Адролут чөпсекти хоругдары
болгаш ууткаары, армиялары дүжүрери болгаш оон-даа эскелер шыг-
гымы контролюга тургустунган турар.

Делегейниң чөпсекти күштерин тургузарымың эргежок чугулазы-
мың дугайында барымы талакы күрүлелерин бодалын Совет чазак кич-
өөгөйиң өөренип көргөн деп, Н. С. Хрущев бодунуң меделгезинге дык-
паккан. Амгы байдалдарда карачаныс ботту арга болза, КНО-нуң Уста-
вынга дүүштүр эргежок чугула апарган таварылгаларда тайбыңны кам-
галаары хандырымы-биле чөпсегленишкени бүгү-ниити болгаш бүрүн
дүжүрерин боттадырларымың соонда күрүлелерин эргезинде арткаа
чогуур саным полициядан (милициядан) чогуур саным шериглерин Ай-
мыл чок чорук Чөвүлелиниң эргезинге тышып бээр болур деп түнөдө-
дө кылган бис деп, ол меделгезен. Ийги полиция (милиция) шериг-
лерин боттарымың хамаарышпас чоруу болгаш социал депшиңгези
дээр демжескип турар улустары баарына эвес, күрүлелерин ишти-
ки херектерин холгаарларымы эвес, харын улустар аразыга тайбыңны
деткир сорулгага чүгө ажылдап туруп болур.

Чөпсегленишкени дүжүрериниң айтырымы шикешкиңин тур-
ары бүгү делегейниң улустары күөп турар деп Н. С. Хрущев чугазымы
түнөсинде онзалап меделгезен. Ийги-бүрү ниитилел системаларың
күрүлелерин тайбың кожа-хөлбөө турарымы талазы-биле бодунуң өс-
керилге чок политиказын удуртулга болдургаш, Совет чазак чөпсегле-
нишкени бүгү-ниити болгаш бүрүн дүжүрериниң айтырымы шикешкиңин
дээр турарын чедип алырыңа уланган бодунуң күнөнишкениниң мөөң
ужурунда ара сокпатпас.

Оон соонда Н. С. Хрущев корреспондентлериниң хөй саным айты-
рыларыңа харымылаан. (СЭТА).

